

Jonstrupsamlingens Venner

Skriftlig beretning marts 2020

24. februar 2020

Omdrejningspunkter i foreningens 2. leveår har været realiseringen af samarbejdsaftalen med Furesø Kommune og Furesø Museer, fortsat udvikling af samlingens formidlingsaktiviteter og udstillingen og bogen ”Husker du vor skoletid – at gå i øvelsesskolen i Jonstrup”.

Foruden samlingens udstillinger er en af Jonstrupsamlingens vigtigste formidlingsformer søndagsfortællingerne, hvor emnevalget afspejler Jonstrupsamlingens uddannelseshistoriske betydning – set i en national, kommunal og lokal kontekst. Oversigter over Jonstrupgruppens søndagsfortællinger er i 2019 dels udsendt til medlemmerne forår og efterår, og meddelelser om de enkelte arrangementer er udsendt forud for hvert arrangement, dels publiceret på bl.a. Jonstrupsamlingens hjemmeside, i Furesø Museers ”Nyt”, Kulturelt Samråds Nyhedsbrev, i lokalpressen, på Kultunaut, på Furesø Kommunes aktivitetsoversigt og på Facebook mv.

Jonstrupsamlingen er uændret åben kl. 14-16 den første søndag månedligt bortset fra juli. I 2019 er auguståbningen som de foregående år blevet forskudt en uge, nemlig til den 2. søndag i august, dvs. den sidste søndag i skolernes sommerferie. Ændringer i åbningstider publiceres bredt i god tid før de berørte datoer og fremgår også af opslag, både ved indgangen og digitalt. Uden for den normale åbningstid åbnes samlingen desuden efter aftale for interesserede – i 2019 min. seks gange. I skolernes efterårsferie har Jonstrupsamlingen i et par år haft ekstraordinært åben, primært for børnefamilier. Det sker også i 2020, hvor samlingen er åben 13.-16. oktober inkl. kl. 14-16.

Efter sidste års generalforsamling d. 20. marts 2019 konstituerede bestyrelsen sig således: Signe Holm-Larsen formand, Jette Kirstein næstformand, Anne Sørensen kasserer, Marianne Hvid sekretær, Jens Bennedsen webmaster. Suppleanter er Connie Nielsen og Merete Meyer, og som revisorer blev Jane Isdal genvalgt, og Troels Raadam indtrådte i stedet for den tidligere revisor, som var fraflyttet egnen. Der er et tæt samarbejde mellem bestyrelsen og frivilligruppen, under ét benævnt Jonstrupgruppen.

Foreningens medlemstal har også i det forløbne år været stigende til p.t. 65 medlemmer. Der har i det forløbne år været udsendt to nyhedsbreve og to meddelelser.

Besøgstallet har ligeledes været støt stigende fra 91 besøg i 2016, 293 i 2017 og 349 i de første 10 måneder af 2018. Antal besøg i 2019 blev i alt 409, dvs. en stigning på knap 10 % i forhold til året før. Bestyrelsen ser stigningen som et resultat af samlingens øgede aktivitetsniveau.

Hovedpunkter af Jonstrupsamlingens virksomhed i 2019

Blandt årets vigtigste opgaver for Jonstrupgruppen har været:

1. *Samarbejdet med Furesø Museer*
2. *Formidlingsaktiviteter, søndagsfortællinger mv.*
3. *Særudstillingen og bogen om livet i Jonstrup Øvelsesskole efteråret 2019*
4. *Deltagelse i Åben-Skole-projektet*
5. *Udbygning af foreningens hjemmeside og facebookside*
6. *Samarbejdsprojekter o. lign.*

Ad 1. Samarbejdet med Furesø Museer

Årets resultater er realiseret dels i kraft af den kommunale bevilling på 100.000 kr. i 2019, dels gennem de frivilliges store ulønnede indsats, så det har været muligt igen i 2019 at udvide aktivitetsniveauet. Bevillingen administreres ifølge samarbejdsaftalen af Furesø Museer. Heraf har der i 2019 været afsat 25.000 kr. til Jonstrupgruppens formidling og 25.000 til bygningsvedligeholdelse. Ifølge samarbejdsaftalen er foreningen forpligtet til at fremsende årsbudget og revideret regnskab i henhold til egne vedtægter; det sendes til Furesø Museer til orientering.

Samarbejdet finder bl.a. sted ved to dialogmøder årligt. 1. dialogmøde fandt sted 5. januar 2019. Emnerne var foruden budget 2019 bl.a. orientering om Jonstrupsamlingens planlagte aktiviteter, håndtering af børneattester, mulighed for rådgivning fra Furesø Museer samt rengøringen i samlingen; den har i efteråret 2019 fungeret nogenlunde tilfredsstillende. Ved 2. dialogmøde d. 7. november 2019 drøftedes bl.a. foreningens budgetønsker for 2020, behov for istandsættelse af samlingens fysiske rammer og principper for tilkomst af nye genstande mv.

Genstandsoverdragelsen til Furesø Museer er gennemført efteråret 2019 på linje med arkivalieoverdragelsen til Furesø Arkiver efteråret 2018. Vi ser det som en meget positiv udvikling for Jonstrupsamlingen, at bevaringen af samlingens arkivalier og genstande nu ligger i professionelle hænder. Jonstrupgruppen har støttet overdragelsesprocessen mest muligt ved ajourføring af egne digitale registranter, herunder af tilvækst af donationer.

Jonstrupsamlingens Venner glæder sig desuden over, at samlingens aktiviteter fra i år er optaget under eget navn i ”Nyt”, Furesø Museers nyhedsbrev.

Hvad angår bygningsvedligeholdelse, er tre af samlingens seks rum malet og istandsat efter 2. dialogmøde med Furesø Museer. En delvis nyopsætning af genstandene er herefter under etablering. Vi siger til, når nyopsætningen er klar.

Ad 2. Formidlingsaktiviteter i årets løb

- *Søndagsfortællinger*: I 2019 er der på alle åbningssøndage indledt med en søndagsfortælling af uddannelseshistorisk interesse, hvor emnevalget afspejler Jonstrupsamlingens nationale, kommunale og lokale betydning. Augustarrangementet 2019 med lege og dans mv. som på bedste forældrenes tid rettede sig som tidligere mod familier med børn, men besøget var sparsomt. Det er derfor besluttet i 2020 at gennemføre en anden vigtig formidlingsopgave, nemlig bistand til efterforskning af slægtninge, der har gået på Jonstrup hovedemne; tidspunktet 2. søndag fastholdes af feriehensyn. I samarbejde med Ballerup Museum gentog vi den *historiske vandretur* fra Måløvhøjbebyggelsen i Ballerup til Jonstrup Seminarium i Furesø, gennemført første gang september 2018. Arrangementet blev dengang hurtigt overtegnet og derfor gentaget 2. og 16. juni 2019. Der har i 2019 alt været gennemført 12 søndagsfortællinger, inkl. dubleringen af Måløvhøjturen.
- *Udstillinger*: Også i 2019 har Jonstrupgruppen produceret en særudstilling ” *Husker du vor skoletid? – at gå i øvelsesskolen i Jonstrup* ”; se mere under punkt 3. Den erstatter særudstillingen om succesforfatteren Rudolf Bruhns liv, hans tid på Jonstrup og hans forfatterskab. Hovedindholdet af Rudolf Bruhn-udstillingen søges fastholdt i en mindre publikation med forventet udgivelse foråret 2020.
- *Andre formidlingsaktiviteter*: Se punkt 4-6.
- Med henblik på at kvalificere Jonstrupgruppens formidling gennemførtes i år for fjerde gang den *årlige studietur*, denne gang til Flakkebjerg Skolemuseum ved Slagelse.

Ad 3. ”Husker du vor skoletid? – at gå i øvelsesskolen i Jonstrup” – udstilling og bog

Sommerens aktiviteter i Jonstrupsamlingen har især været koncentreret om den aktuelle *særudstilling* om livet i Jonstrup Skole 1809-1956. Ideen til at belyse øvelsesskolens historie kom fra Jonstrupgruppen, bl.a. fordi man havde konstateret, at seminariets øvelsesskolebygning fra 1898 må

være en af de ældste øvelsesskolebygninger i Danmark, og fordi man fandt det på høje tid at få indsamlet erindringer fra tidligere elever på skolen. Udstillingen blev forberedt ved en workshop om indsamling af erindringer fra Jonstrup Øvelsesskole i perioden før, under og efter 2. verdenskrig. Undervejs er der også indsamlet oplysninger om skolens historie, primært fra Jonstrupsamlingens arkiv og historiske bogsamling, men også fra Furesø Arkiver og Danmarks Pædagogiske Bibliotek AU, Campus Emdrup.

Bogen uddyber og fastholder fortællingen om, hvordan det var at gå i øvelsesskolen i Jonstrup ved det blaagaard-jonstrupske statsseminarium i de knap 150 år, skolen eksisterede. Synsvinklen er uddannelseshistorisk og båret af de tidligere elevers skriftlige og mundtlige erindringer om livet i øvelsesskolen fra ca. 1935 frem til lukningen i 1956. Bogen er udgivet på foreningens nyoprettede forlag, Jonstrupsamlingens Venners Forlag. Da bogens tilblivelse er et resultat af mange frivilliges store ulønnede indsats, herunder tekster, illustrationer og layout mv., har der alene været udgifter til bogens trykning, som VELUX-FONDEN venligst støttede med 7.500 kr.

Et eksemplar af bogen kan afhentes vederlagsfrit i Jonstrupsamlingen af foreningens medlemmer og er til salg her og på Mosegaarden for 60 kr. som et bidrag til dækning af produktionsomkostningerne.

Ad 4. Projekt "Åben Skole"

Under mottoet "*Det skal være i øjenhøjde, og det skal være rigtigt!*" har vores deltagelse i det kommunale projekt "Åben Skole" resulteret i en række formidlingsformer rettet mod unge og voksne. Den faste udstilling omfatter derfor nu en række QR-tekster, udarbejdet af 10 elever fra Solvangskolens 7. klasser juni 2019. Der er bl.a. tale om en tegneserieintroduktion til en rundtur i samlingen, en film om læse- og regnebøger og om den højere dimission (Jonstrup-seminaristernes egen eksamen), "Jonstrupspillet" om seminariets historie gennem 200 år, en quiz om Jonstrups kostskolejargon og en skattejagt. Stor tak til de involverede elever, playmaker Ida Stenum Poulsen, it-pædagogisk skolekonsulent Tobias Smith og udviklingskonsulent Emma Rix Tversted i Fremtidsværkstedet. Projektet var efteråret 2019 en del af grundlaget for Furesø Fremtidsværkstedets nominering til "Nyt Sammen Bedre-Prisen", Danmarks første nationale innovationspris for den offentlige sektor.

Ad 5. Hjemmeside og facebookside

I erkendelse af den digitale formidlings store betydning for samlingens synlighed, er der igen i 2019 løbende sket ajourføring og udbygning af begge formidlingskanaler i årets løb. På hjemmesiden er antal brugerbesøg i 2019 steget med ca. 20 % i forhold til 2018.

Ad 6. Andre samarbejdsprojekter

Jonstrupgruppen har i årets løb deltaget i flere lokalhistoriske tiltag.

Ved markeringen af *Knud Hjortø 150 år* har gruppen, da Hjortø var læreruddannet fra Jonstrup Seminarium 1888; især bidraget med belysning af hans seminarietid. Blandt resultaterne var søndagsfortællingen i januar, en læsekreds sammen med Furesø Biblioteker og en udstilling på Mosegaarden.

Gruppen er også repræsenteret i projektet *Historien om Jonstrup som boplads – en tidslinje hugget i sten*, som er blevet til på initiativ af ejendomsselskabet Freja og Jonstrup'89, hvor billed- og stenhugger Olav Johannisson udhugger 21 "fortællesten", anbragt som en istids-stenstrøning mellem hangar 3 og 4. Monumentet forventes færdigt i løbet af et par år.

Forventninger til virksomheden i 2020

7. *Forlængelse af samarbejdsaftalen med Furesø Kommune og Furesø Museer*
8. *Formidling af seminariekompleksets bygningshistorie med QR-koder*
9. *Skanning af "Jonstrupbogen" og forstanderberetningerne*
10. *Handicapadgang til samlingen*

- 11. Rengøring
- 12. Løbende opgaver
- 13. Samarbejdspartnere

Ad 7. Forlængelse af samarbejdsaftalen efteråret 2020

Med UKFI's vedtagelse af samarbejdsaftale d. 5. februar 2019 er det besluttet, at forhandlinger om en forlængelse af den toårige aftale påbegyndes senest seks måneder før aftalen udløber december 2020. Da det kommunale budgetarbejde imidlertid forberedes allerede i forsommeren, er det besluttet at evaluere samarbejdets første år ved det kommende dialogmøde med Furesø Museer. Aftalen, der nu har virket et år, har efter bestyrelsens opfattelse betydet en længe ønsket afklaring af samlingens ejerforhold og et konstruktivt grundlag for Jonstrupsamlingens drift. I aftalen er ansvarsfordelingen fastlagt således:

Jonstrupsamlingens Venner:	Furesø Museer:
<ul style="list-style-type: none"> – At gøre Jonstrupsamlingen tilgængelig for offentligheden på forud bekendtgjorte åbningstider, og at åbningstidernes omfang står i rimeligt forhold til samlingens størrelse – At udvikle og afholde formidlingsaktiviteter med lokalhistorisk sigte til en bred målgruppe – At sikre, at samlingen til hver en tid fremstår præsentabel 	<ul style="list-style-type: none"> – At gennemgå og registrere samlingen for genstande, arkivalier og rekvisitter – At sikre at alle rekvisitter (genstande, der ikke er registreret som museumsgenstande) frit kan benyttes i de frivilliges formidling – At tilsikre genstandssamlingens bevaring for fremtiden i overensstemmelse med bevaringsfaglig udtalelse fra museets konservator – At sikre arkivalier i overensstemmelse med gældende bevaringskrav ved opbevaring i Furesø Museers arkivmagasin – At forsikre genstands- og arkivsamlingen – At stille genstands- og arkivsamlingen til rådighed for forskning – At stille genstands- og arkivsamlingen til rådighed for udstilling og formidling i Jonstrupsamlingen – At føre løbende museumsfagligt tilsyn med udstillede genstande samt yde præventiv bevaring – At sikre rengøring og vedligehold af lokalerne – i samme omfang som kommunens øvrige faciliteter

Ved førnævnte vedtagelse af samarbejdsaftalen blev det også understreget, at aftalen ikke forhindrer ”Jonstrupsamlingens Venner i at fortælle den lokale historie i en kontekst af national og international historie”. Det har efter bestyrelsens opfattelse resulteret i en række søndagsfortællinger, som har synliggjort Jonstrups Statsseminariums store betydning både lokalt og nationalt; det internationale aspekt kommer bl.a. i spil ved søndagsfortællingen i juni, hvor Jørgen Malling Christensen, formand for The international Rasmus Malling-Hansen Society, fortæller om Rasmus Malling-Hansens virke både som skoleleder og opfinder af skrivekuglen. Denne alsidige linje vil bestyrelsen arbejde for at fastholde fremover.

Ad 8. Formidling af seminariekompleksets bygningshistorie med QR-koder

Et projekt med offentlig tilgængelig formidling af *seminariets bygningshistorie med QR-koder* uden for bygningerne er under planlægning, så seminariekompleksets historie kan blive alment tilgængelig også uden for samlingens åbningstider. Bestyrelsen påbegyndte i 2019 dette arbejde, der har til formål at kommunikere de mange historier, som bygningerne rummer, til besøgende i området. Furesø Museer har været inddraget i forberedelsen af projektet, og Furesø Kommunes Center for Kommunale Ejendomme og Anlæg støtter processen.

Projektets første fase tænkes udformet med to centralt placerede vejrbestandige plancher, den ene gerne i nærheden af bygning E, fx ved Egeskolens P-plads, og den anden ved indgangen til området ved Jonstrupvangvej. På hver planche vises et kort over området med de enkelte bygninger og et resumé af bygningskompleksets historie, som uddybes af QR-teksterne. På planchen henvises også til andre historiske og kulturhistoriske steder i området og til mindestenen ved Afrodites Øje. Furesø Museer har venligst stillet sig til rådighed med henblik på en kommentering af Jonstrupgruppens tekstforslag.

På sigt kan hertil føjes QR-formidling af historien om mindestenen ved Afrodites Øje i Jonstrupvang og de traditioner, som er knyttet til stedets og stenens historie. Vi har ved drøftelser heraf fået oplyst, at opsætning af QR-kode her afhænger af Naturstyrelsens tilladelse. Gruppen bidrager selvsagt også gerne til at formidle denne fortælling.

Ad 9. Skanning af ”Jonstrupbogen” og forstanderberetningerne

Når det gælder seminariets historie, er to kildetyper helt centrale. Det gælder:

- *Jonstrupbogen*, der er seminariets årbog og omfatter i alt 57 årbøger. Årbogen er udgivet i perioden 1923-90 af Jonstrupsamfundet, som var en forening af gamle ”jonstruppere”, dvs. primært seminariets tidligere elever og lærere.
- *Årlige beretninger om seminariet*. Beretningerne til Danske Kancelli/Kultusministeriet oplyser om ansatte lærere, undervisningen i de enkelte fag, optagelse af elever, opfyldelse af andre krav og særlige begivenheder ved seminariet, eksempler på eksamensopgaver og navne på dimittender fra seminariet mv.

De digitaliserede dokumenter tænkes gjort offentligt tilgængelige på Jonstrupsamlingens hjemmeside, idet vi mener, at disse kilder har bred uddannelseshistorisk interesse både lokal- og nationalhistorisk. Skanningen skønnes at have et omfang på op til 16.000 sider. Opgaven søges løst ved fondsfinansiering.

Ad 10. Handicapadgang til samlingen

Handicapadgang er stadig en af Jonstrupsamlingens store udfordringer, også selv om opsætning af håndbøjler på hver side af den udvendige stentrappe og en håndliste på den indvendige trappevæg foråret 2019 har hjulpet en del besøgende til at få adgang til samlingen. Der var dog desværre ikke plads til den elevatorløsning, vi havde søgt om på Furesø Kommunes anlægsbudget 2021.

Problemet blev bl.a. synligt ved søndagsfortællingen i februar 2020. Her ønskede en kørestolsbruger at deltage, og søndagsfortællingen blev med kort varsel flyttet til Egeskolens kantine, hvor der er egnede adgangs- og toiletforhold.

Bestyrelsen overvejer p.t. en formulering på hjemmesiden af, hvordan kørestolsbrugere kan kontakte samlingen, når de gerne vil deltage i en af samlingens formidlingsaktiviteter. Der er ligeledes kontakt til forvaltningen om en varig adgangsforbedring til selve samlingen.

Ad 11. Rengøring

Den kommunale rengøring er blevet bedre i 2. halvdel af 2019, men er stadig ikke helt stabil. Bestyrelsen følger sagen.

Ad 12. Løbende opgaver

Medlemmer af Jonstrupgruppen arbejder med at ajourføre elektroniske og dermed *søgbare register* over dimittender fra Jonstrup, over samlingens genstande og arkivalier og senest arbejdes der med en bibliografisk ajourføring af samlingens bøger, som bl.a. omfatter en del ældre, centrale lærebøger.

Der arbejdes fortsat også med *affotografering* af værdifulde fotos og dokumenter mv. Samlingens *hjemmeside, facebookside og billedtekster* ajourføres og udbygges løbende. Også antallet af frivillige søges til stadighed udvidet, idet samlingens tilgængelighed afhænger af et tilstrækkeligt

antal søndagsværter.

Ad 13. Samarbejdspartnere

Samarbejdet med andre organisationer, der er til stort udbytte for Jonstrupsamlingens virksomhed, omfatter

- *Furesø Museer* om bl.a. registreringen af genstande og arkivalier, museumsfaglig rådgivning og regnskabsmæssig bistand, samt publicering af vore formidlingsaktiviteter i Furesø Museers halvårslige udgivelse ”Nyt”.
- *Ballerup Museum* med henblik på erfaringsudvekslinger, inspiration til nye arrangementsformer mv.
- *Selskabet for Skole- og Uddannelseshistorie*, hvor Jonstrupsamlingen eksempelvis bidrager til selskabets nyhedsbreve mv.
- *Værløseegnens Historiske Forening*.

Og først og fremmest stor tak til medlemmerne af Jonstrupsamlingens Venner og til Jonstrupgruppen, uden hvis vedholdende indsats resultaterne i 2019 ikke havde været mulige.

Denne skriftlige beretning uddybes på generalforsamlingen af formandens mundtlige beretning.